

ואילו השלישי לטומאה [שנטמא משני לטומאה] בלבד, הוא שטמא בתרומה.

ט. וכן יש חומר בקודש, לענין נגיעה.

שבתרומה [גירסת הטו"א], אם נטמאת אחת מידי טומאה דרבנן המטמאת את הידים לבדן, הרי חברתה, היד השניה שלא נטמאה, טהורה, ואינה פוסלת את התרומה.

ואילו לקודש — מטביל שתיהן! ואם לא הטביל את שתיהן, נגיעת כל אחת מהן מטמאה את הקודש.

כיון שהיד מטמאת את חברתה⁽¹⁴⁾ לקודש, אבל לא לתרומה.

י. אוכלין [מותר לאכול] אוכלים נגובין [שלא הוכשרו מעולם לקבל טומאה על ידי נתינת מים], בידי מסואבות [ידיים שנטמאו בטומאה המטמאת את הידים, שהן שני לטומאה, וכמבואר בפרק הקודם] רק באכילת תרומה, הואיל ולא הוכשר האוכל לקבל טומאה.

אבל לא בקודש.

יא. האונן, שמת לו מת באותו היום, ואף כא-א

מלאכתם התיז עליו עם הארץ רוק, שהוא מטמא כרוקו של זב, ועדיין לח היה הרוק כשנגמרה מלאכתו של הכלי, וטימא אז הרוק הלח את הכלי.

וחשש זה הוא רק ביחס לקודש, אבל לא לתרומה.

ז. הכלי שיש בו חתיכות הרבה, הרי הכלי מצרף את מה שבתוכו לעשותם כאילו היו חתיכה אחת, שאם נגע טמא באחת מהן הרי זה טימא את כולן. ודבר זה נוהג רק בחתיכות של קודש [גירסת הטו"א].

ונחלקו בגמרא רבי יוחנן ורבי חנין אם דין זה הוא מן התורה או שהוא רק מעלה מדרבנן.

אבל לא בתרומה!

שאם נגע אב הטומאה בחתיכה אחת של תרומה שבכלי, נעשית החתיכה הראשונה ראשון לטומאה, וזו שנגעה בראשונה נעשית שני לטומאה, והשלישית נעשית שלישי לטומאה, והשאר טהורות שאין לתרומה אלא שלישי ולא יותר [רש"י].⁽¹³⁾

ח. הרביעי לטומאה בקודש [חתיכת קודש שנגעה בשלישי לטומאה] הרי הוא פכול.

הראשונות נזכרת הקולא בתרומה קודם החומר שבקודש, ואילו במעלות אחרונות הוא בהיפוך, ראה שם.

13. הרש"ש דקדק מלשונו של רש"י, שאין הכלי מצרף לקודש אלא כשנגעו החתיכות זו בזו. ותמה על זה, שהרי במנחות כד א מבואר שאין צריך שיגעו זה בזה. וכן משמע מלשונו שהכלי מצרף רק כשנגע בו אב הטומאה, ותמה אף על

זה.

ותירץ בדרך אפשר, כי באמת לגבי קודש אין צריך שיגעו זה בזה, ואין צריך שיהא הנוגע אב הטומאה. ורק לרבנות של תרומה נקט רש"י באופן הזה, כדי ללמד שאפילו הכי אין נטמאות כולן.

14. משנגעה היד הטמאה בטהורה. והתוס' בדף כד א ד"ה בחיבורין כתבו, שאפילו אם לא נגעה

שלא נטמא במתו, ואסור לו לאכול קדשים מן התורה מצד אנינותו, ואף בלילה אסור מדרבנן [מאירי] –

ומחומר כפורים [טמאים שטבלו והעריב שמשם, וצריכים להביא קרבנות לכפרתם, כגון: זב זבה ויולדת] ואסורים באכילת קדשים עד שיביאו כפרתם –

הרי אלו – האונן לאחר אנינותו, ומחוסר כפורים אחר שהביא כפרתו – **צריכין טבילה לאכילת קודש**.

כיון שעד עכשיו היו אסורין, הצריכום חכמים טבילה לקודש, שמא הסיחו דעתם משמירת טהרתם.

אבל לא הצריכום חכמים טבילה לאכילת תרומה.

גמרא:

שנינו במשנה: מטבילין כלים בתוך כלים לתרומה אבל לא לקודש:

והוינן בה: **בקודש, מאי טעמא לא** מטבילין כלי בתוך כלי?

אמר רבי אילא: מפני שכבידו [כובדו] של כלי הפנימי הוציין.

שלענין קודש החמירו לחוש, שמא כובדו של הכלי הפנימי מהדק אותו לתחתית הכלי החיצון, ומונע את ביאת המים בין שני הכלים, ולא עלתה טבילה לכלי הפנימי [ואף לא לחיצון, אם גם הוא היה טמא].⁽¹⁾

ותמהינן עלה: **והא מדסיפא** [המעלה החמישית שבמשנתנו], טעמה הוא **משום חציצה**, הרי משמע שהטעם של הרישא **לאו משום חציצה** הוא. כי אם תאמר שטעם שתיהן הוא משום חציצה, והשמיעתנו המשנה שלגבי קודש כל דבר שהוא דומה לחציצה הרי הוא פוסל ובתרומה אינו פוסל, אין המשנה לחזור ולשנות זאת, ודיינו שתשמיענו זאת בפעם אחת.

דקתני סיפא: ולא כמדת הקודש בחציצת טבילותיו מדת התרומה.

שבקודש: מתיר, ומנגיב, ומטביל, ואחר כך קושר.

ובתרומה: **קושר, ואחר כך מטביל.**

ומשנינן: לעולם טעמם של רישא וסיפא **משום חציצה** הוא.

וצריכא משנתנו להשמיענו דיני חציצה בשני האופנים, כי אין ללמוד את החציצה האחת מחברתה.

דאי אשמעינן רק רישא, שלקודש אין מטבילין כלי בתוך כלי, **הוה אמינא: היינו**

הטמאה בטהורה בכל זאת טמאה גם היד השניה, היות וחיישינן שמא נגעה גם היד השניה בדבר המטמאה.

1. כתב המאירי על פי הירושלמי והגאונים, שאם

היה כבד הכלי הפנימי כליטרא, הרי הוא חוצץ אפילו לתרומה.

ובטורי אבן [כא א ד"ה רישא] כתב, שכל עיקר דין משנתנו אינו אלא בכלים כבדים; וצריך תלמוד השיעור בכל זה.

טעמא דלקודש לא מטבילין כלי בתול כלי, **משום כבירו של כלי, דאיכא** בו. שיש כובד בכלי הפנימי הלוחץ אותו על הכלי החיצון, ולכן יש מקום להחמיר לחשוש לחציצה.

אבל סיפא, דליכא שם כבירו של כלי, אלא רק קשר, **אימא** לקודש נמי לא הוי הקשר חציצה. לכן השמיעה המשנה את המעלה שאפילו קשר חוצץ בטבילה לקודש.

ואי אשמעינן רק **סיפא**, שהקשר חוצץ לקודש, הוה **אמינא**: **היינו טעמא דלקודש לא** מטבילין בכגד שיש בו קשר, **משום דקיטרא אהרוקי מיהרק** [הקשר מהורק] ^{כא-ב} וקרוב הוא לחציצה.

אבל רישא, כשמטביל כלי בתוך כלי, **דמיא** **אקפויי מקפפו** ליה **למנא** [שהמים מציפים ומקיפים, ומגביהים בכך את הכלי הפנימי בתוך החיצון] **ובאים** המים ביניהם, **אימא לא הויא חציצה**.

לפיכך: **צריכא** משנתנו להשמיענו שאפילו הכי, חוששים בקודש לחציצה שכזאת, ולכן מנתה את שתי החציצות הללו בנפרד.

ומבאר עתה הגמרא:

דברי **רבי אילא** — שאמר לפרש טעם הרישא של המשנה שאין מטבילין קודש בתוך קודש משום חציצה — הם **לטעמיה** [לשיטתו], שאמר: עשר מעלות בלבד נשנו במשנתנו. ואילו אם נמנה את המעלות, נמצא אחת עשרה מעלות במשנתנו.

אלא שלדעת רבי אילא, אף המעלה

הראשונה משום חציצה היא, ולכן אין למנותה כמעלה נוספת על המעלה החמישית שבמשנתנו, המחלקת בדיני חציצה בין קודש לתרומה.

דאמר רבי אילא אמר רבי חנינא בר פפא:

עשר מעלות שנו כאן במשנתנו [מלבד המעלה הראשונה], וחלוקים הם לענין חולין שנעשו על טהרת הקודש, אם דינם כקודש או לא, וכך הוא דינם:

חמש ראשונות:

א. אחוריים ותוך ובית הצביטה — כלי אחד הם אף לגבי טומאה דרבנן.

ב. הנושא את המדרס אינו נושא את הקודש.

ג. בגדי אוכלי תרומה מדרס הן לקודש.

ד. מתיר ומנגב, ומטביל, ואחר כך קושר [ובכלל מעלה זו שאין מטבילין כלי בתוך כלי משום חציצה].

ה. כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה.

חמש מעלות אלו, הן **בין לקודש, בין לחולין שנעשו על טהרת הקודש**.⁽¹⁾

ואילו **חמש אחרונות**:

א. הכלי מצרף מה שבתוכו.

ב. הרביעי לטומאה פסול.

כקודש דמו, ממה ששנינו שם: מטפחתו של יוחנן בן גודגדא — שהיה אוכל חולין בטהרת

1. בסוגיא לעיל כ א, הוכיח רב מרי מהמשנה בפרק הקודם, שחולין שנעשו על טהרת הקודש